

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. VIII. Solvuntur argumenta ex absurdis & inconvenientibus,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

cognitio quam Angelus habet de se, sit necessaria, & mensuretur ævo; cognitio tamen quam habet de rebus contingentibus, libera est, & non mensuratur ævo, sed tempore angelico, quod, ut docent Theologi in Tractatu de Angelis, est mensura actionum liberarum Angeli.

249. Ad confirmationem nego etiam Consequen-
tiam, & paritatem, ob duplicem rationem discrimi-
nis. Prima est, quia infinitum continere debet
omnem perfectionem possibilem, pertinentem
ad propriam lineam, non verò illam quæ perti-
net ad alias lineas: unde cum immensitas sit vir-
tus repleta loci, debet solum replere & conti-
nere omnem locum, & omnes differentias ejus,
scilicet sursum, deorsum, propinquum, remo-
tum, & similes, quæ continentur intra lineam
immensitatis. Cum ergo futurum & præteritum,
sint extra ejus lineam, illa, quamvis infinita, non
debet continere loca præterita, aut futura; sed
tantum præsentia, & existentia. Aternitas au-
tem, cum sit duratio infinita, ratione suæ infini-
tatis continere debet omnes differentias perti-
nentes ad lineam durationis: unde cum intra ta-
lem lineam sit non solum præsens, sed etiam præ-
teritum, & futurum; debet complecti, & in sinu
suo vastissimo continere, non solum tempus præ-
sens, sed etiam præteritum, & futurum; nec ex-
pectare debet, ut res actu sint & existant, ad hoc
ut illas contineat, & mensuret: illa enim, ut di-
cit Bernardus, supra relatus, *Futura non ex-
pectat, præterita non recogitat, præsentia non ex-
peritur.*

Secunda ratio disparitatis est, quia per immen-
sitate loca non sunt in Deo, sed Deus in locis;
è contra verò per aternitatem, Deus non est in
rebus temporalibus; sed potius res omnes tem-
porales, & successivæ sunt in illo: unde cum res
contenta debeat esse in continente, per modum
illius, Deus ratione suæ immensitatis, non con-
tinetur nisi in locis præsentibus, & existentibus;
è contra verò ratione suæ aternitatis, in se conti-
net omnia tempora, non solum præsentia, sed
etiam præterita, & futura; & omnia quæ in illis
sunt, vel erunt, aut fuerunt.

§. VIII.

*Solvuntur argumenta ex absurdis & inconve-
nientibus.*

250. **A**liud Adversariorum argumentum sumi-
tur ex tribus absurdis & inconvenientibus,
quæ ex nostra sententia sequi contendunt. In pri-
mis dicunt ex illa sequi Antichristum simul esse,
& non esse in aternitate: Sed hoc implicat con-
tradictionem: Ergo &c. Probatur sequela: An-
tichristus, secundum nostra principia, existit realiter
in aternitate; quatenus illa, ratione suæ
infinitatis, & indivisibilitatis, ambit & continet
in unico nunc indivisibili, differentiam illam tem-
poris futuri, in qua Antichristus aliquando exi-
stet: Sed ex hoc etiam sequitur, quòd idem An-
tichristus non sit in aternitate; cum similiter
aternitas, ratione ejusdem infinitatis, contineat
differentiam temporis præsentis, in quo Anti-
christus nondum est. Ergo juxta nostra princi-
pia, Antichristus simul est, & non est in aterni-
tate.

251. Secundò sequitur, Adamum & Antichristum,
creationem mundi & ultimum judicium, inter se
mutuò coexistere. Sicut enim quæ sunt eadem
uni tertio, sunt eadem inter se; ita & quæ sunt

Tom. I.

A præsentia, & coexistentia uni tertio, debent esse
præsentia & coexistentia inter se: At in nostra
sententia, Adam, & Antichristus, creatio mundi,
& ultimum judicium, sunt præsentia & coexi-
stentia uni tertio, scilicet aternitati: Ergo & in-
ter se.

Tertiò ex nostra sententia sequitur dari multi-
tudinem infinitam, præsentem in aternitate: om-
nes enim cogitationes, & actus amoris, quos
Angeli & Beati elicituri sunt per totam aternita-
tem, sunt infiniti, ut constat: Ergo si omnes illæ
cogitationes, & actus amoris, sint actu præsen-
tes, & existentes in aternitate, sequitur dari in
illa multitudinem infinitam.

B Respondeo negando sequi tria illa absurda, &
inconvenientia ex nostra sententia. Ad primum,
in primis dici potest, propositiones illas, Anti-
christus est, & non est in aternitate, non esse pro-
priè & formaliter contradictorias: quia contra-
dictio, ut docent Philosophi, est affirmatio &
negatio ejusdem de eodem, secundum idem for-
maliter: illæ verò propositiones non verifican-
tur de aternitate, secundum idem formaliter, sed
solum ratione diversarum partium virtualium,
quas continet, & per habitudinem, ac correspon-
dentiam ad diversas partes nostri temporis. Hæc
enim propositio, *Antichristus est in aternitate*,
verificatur de aternitate, secundum quod con-
cipitur habere unam partem virtualem, corres-
pondentem illi differentie temporis futuri, in
qua Antichristus aliquando existit. Ista verò, *Anti-
christus non est in aternitate*, verificatur simili-
ter de illa, quatenus continet aliam partem vir-
tualem, correspondentem temporis præsentis, in
quo Antichristus nondum est. Sicut ergo in du-
rationibus creatis possunt plura prædicata con-
tradictoria, uni & eidem competere, ratione di-
versarum partium temporis: nam de Petro v. g.
verificari potest, quòd sit sedens, & non sedens,
doctus, & indoctus, secundum diversa tempora;
ita etiam ratione diversarum partium virtualium
aternitatis, possunt plura prædicata contradicto-
ria, de uno & eodem verificari: quod enim præ-
stat realis distinctio in tempore, facit virtualis
in aternitate: ut constat etiam in divinis attributis,
de quibus, ratione ejusdem virtualis distin-
ctionis, verificari possunt prædicata contradicto-
ria: Deus enim, in quantum justus, punit, in-
quantum misericors, parcat. Pater communicat
Filio essentiam, non tamen paternitatem, quæ
incommunicabilis est: quamvis in Deo justitia &
misericordia, & in Patre essentia & paternitas,
realiter identificentur, & virtualiter tantum di-
stinguantur.

C Secundò responderi potest, quòd si illæ pro-
positiones sumantur ut propriè, & formaliter
contradictoriæ, negativa est absolute falsa, quia
negatio (ut dicunt Dialectici) est malignantis na-
turæ, & destruit totum quod invenit post se. Un-
de hæc propositio, *Antichristus non est in aterni-
tate*, significat quòd Antichristus nullo modo
est præsens & existens in illa, quod falsum esse
constat ex dictis: in ea enim est præsens, & exi-
stens, secundum quod se extendit ad differentiam
illam temporis futuri, in qua Antichristus ali-
quando existit.

E Ad secundum inconveniens, negandum est An-
tecedens, quòd scilicet Adam & Antichristus,
mutuò inter se coexistant. Ad probationem in
contrarium, dicendum est, quòd sicut ea quæ sunt
eadem uni tertio adæquatè, sunt eadem inter se,

L l iij

non tamen illa quæ sunt eadem uni tertio inadæquate; ut constat in personis divinis, quæ licet sint inadæquate idem in essentia divina, non tamen sunt idem inter se, etiam illa quæ coexistunt & sunt præsentia uni tertio adæquate & totaliter, coexistunt etiam inter se; non tamen illa quæ coexistunt uni tertio inadæquate solum, & non totaliter: Adam autem, & Antichristus, ac res omnes temporales, & successivæ, non coexistunt, nec sunt præsentia æternitati totaliter & adæquate, & secundum totam extensionem virtuales quam includit; sed inadæquate solum, & secundum aliquam tantum ejus virtualitatem. Quod ut magis percipiatur.

256.

Observandum est, quod sicut immensitati divinæ, aliquid realiter præsens & immediatum, duobus modis dici potest: Primò toti adæquate & totaliter, ita ut sit ubicumque est Deus, & cui Deus est præsens, illi omni sit etiam præsens; quomodo solæ tres Personæ Divinæ Trinitatis sunt sibi invicem præsentia. Secundò toti quidem, sed non totaliter: Toti inquam (quia cum Dei immensitas sit indivisibilis, nullasque partes habeat, quod ei præsens, & immediatum est, non nisi toti præsens esse potest) sed non totaliter, eò quòd Deus alijs rebus præsens & immediatus sit, quibus hæc præsens non est; quomodo qualibet creatura toti immensitati Dei præsens est. Ita similiter toti æternitati dupliciter aliquid potest coexistere, & esse præsens. Primò adæquate & totaliter, & secundum omnes partes virtuales, quas in sinu suo vastissimo & infinito continet; & hoc modo nulla creatura coexistit æternitati: secundò toti quidem æternitati (cum illa indivisibilis sit, nullasque partes priores aut posteriores in se contineat, saltem formaliter) sed non totaliter & adæquate, quia æternitas alijs rebus prioribus & posterioribus, præsens est & coexistens, quibus res illa non coexistit. Atque hoc tantum modo, Adam & Antichristus realiter sunt præsentia æternitati, & illi coexistentes: quia non coexistunt illi, quatenus æquivalent omnibus differentiis temporis, & quatenus in se continet omnes illos sinus, & partes virtuales, de quibus antea diximus; sed solum illi coexistunt, in quantum ea continet unam partem virtuales, correspondentem illi differentiæ temporis præteriti, in qua Adamus existit, & alteram correspondentem tempori futuro, in quo Antichristus existit: unde licet Adamus & Antichristus, coexistant toti æternitati, non tamen illi coexistunt totaliter, & adæquate. Sicut licet Pater & Filius communicent totam essentiam Spiritui Sancto, non tamen totaliter, & omnibus modis, quibus communicabilis est; non enim communicant eam per generationem, quomodo communicabilis est, & de facto communicatur Filio ab æterno.

257.

Ad ultimum respondetur nullum esse inconveniens admittere infinitam multitudinem cogitationum, simul præsentem & existentem in mensura æternitatis: quia sicut illæ cogitationes, & actus amoris, per hoc quòd sint præsentia & existentes in æternitate, non dicuntur esse simpliciter & absolute, sed secundum quid, & cum addito, scilicet in æternitate: ita etiam non dicuntur infinita actu & simpliciter, sed tantum secundum quid, & in potentia. Cujus ratio est, quia illa similitudo & præsentia quam habent in mensura æternitatis, non impedit quin habeant in proprijs durationibus successivam, & nusquam possint reperiri simul: non enim aliâ ratio-

A ne dicuntur esse actu simul in æternitate, nisi quia æternitas, ratione suæ infinitatis & indivisibilitatis, sese virtualiter coextendit ad totam eorum successivam latitudinem. Cum ergo æternitas non tollat successivam hujusmodi cogitationum, non obstat etiam quominus illæ sint in potentia solum & sine categoricè infinita.

§. IX.

Solvitur aliud argumentum ex alio absurdo petiturum.

OBJECIES ultimò: Si futura contingentia essent realiter & physicè æternitati præsentia, & ut talia à Deo cognoscerentur, nihil à divino intellectu cognosceretur in futurum, nec unum tantum prius aliò; nam in æternitate nihil est futurum, nec unum aliò prius: Sed hoc videtur absurdum: Ergo & illud.

Confirmatur: Si duo corpora cognoscantur ut perfectè penetrata inter se, unum non cognoscitur prius aliò: Sed omnia quæ sunt divinæ æternitati præsentia, perfectè penetrantur, cum nihil æternitatis sit cui non sint præsentia: Ergo eorum quæ sunt æternitati præsentia, unum aliò prius cognosci nequit.

Ad objectionem respondeo distinguendo sequelam Majoris: Nihil à divino intellectu cognosceretur in futurum, respectu æternitatis, concedo sequelam. Respectu propriæ durationis, nego sequelam; & idem dicendum est de prioritate unius ad aliud.

Ad confirmationem dico disparitatem esse inter res successivas & temporales, ut præsentia æternitati, & duo corpora se invicem penetrantia; nam duo corpora inter se perfectè penetrata, occupant eundem locum, tam formaliter, quam virtualiter; subindeque nullâ prioritate gaudere possunt, nec diversitate locali: æternitas autem, cum sit multiplex virtualiter (utpote eminenter continens plures durationes creatas) est illis coexistens, secundum diversas virtualitates: unde illa quæ æternitatem secundum esse formale penetrant, non penetrant illam, secundum omnem ejus virtualitatem; ideoque possunt diversis durationibus ab æternitate contentis mensurari, & respectivè ad illas, præsentia, præterita, & futura; vel priora, & posteriora dici.

ARTICVLVS VIII.

An præsentia realis & physica futurorum contingentium in æternitate, conducat ad perfectionem scientiæ quam Deus habet de illis; & requiratur ad hoc ut illa sit invariabilis, & intuitiva?

IN hoc articulo exponemus quartum & primum fundamentum, quò Thomistæ ducuntur, ad realem & physicam futurorum contingentium in æternitate præsentiam, contra Recentiores propugnandam; illud enim petitur ex invariabilitate & intuitione divinæ scientiæ, quæ sublatâ tali præsentia stare nequeunt, ut sequentibus conclusionibus ostendemus.